

św. Katarzyny, księga chrztów 1678-1692. *Tauff-Buch der Kirchen zu S[ank]t Catharinen Volumen VI*, s. 356.

J. Pałubicki

Sprembus Grodek, drzeworytnik, czynny podobno w Polsce ok. 1590.

O leksykonie sztuk pięknych przez Karola Soczyńskiego... słów kilkanaście napisał P.W.F.K., Kr. 1858, s. 36. – Kołaczkowski, Sł. ryt.

I. Kopania

Sprengel Ambrosius, malarz, zm. 1694 lub 1695 Gdańsk. W 1652 roku otrzymał królewski przywilej jako malarz, nie był członkiem cechu. W 1678 lub 1679 poślubił Annę. W 1688 został członkiem rady miejskiej. Znany jest jego obraz *Ukamienowanie św. Szczepana*, sygn.: „A.B. Sprengel”, 1649 (na blasze miedzianej) w ufundowanym przez opata Aleksandra Kęsowskiego ołtarzu tegoż świętego w kośc. cysterskim (obecnie katedra) w Oliwie (w pn. nawie bocznej). Jego 2 sygn. widoki morskie znajdowały się przed II wojną światową w Muz. Uniwersytetu w Würzburgu.

Füssli J.R., *Allgemeines Künstlerlexikon*, Zürich 1779. – Füssli H.H., *Allgemeines Künstlerlexikon*, cz. 2, Zürich 1811, s. 640. – Nagler G.K., *Neues allgemeines Künstler-Lexikon*, Leipzig 1835-52, t. 19. – Hirsch T., *Das Kloster Oliwa*, Danzig 1850, s. 35. – Rastawiecki, Sł. mal., t. 2, 3. – Löschin G., *Die Bürgermeister, Ratsherren und Schöppen des Danziger Freistaates ...*, Danzig 1868, s. 43. – Heise J., *Die Bau- und Kunstdenkmäler der Provinz Westpreussen*, z. 2: *Die Bau- und Kunstdenkmäler des Landkreises Danzig*, Danzig 1885, s. 119, 120, 229. – Drost W., *Danziger Malerei 1530-1750. Ausstellung*, [Danzig 1931], s. 16, 36. – ThB, t. 31, 1937 (Koska I.). – Drost W., *Danziger Malerei vom Mittelalter bis zum ende des Barock*, Breslau und Leipzig 1938. – Mirynowski K., *Katedra w Oliwie*, Gd. 1947, s. 10. – Mamuszka F., *Oliwa. Okruchy z dziejów*, Gd. 1985, s. 128. – Zdrenka J., *Urzędnicy miejscy Gdańska w l. 1342-1792, 1807-1814 (Biogramy)*, Gd. 2008. – Pałubicki J., *Artyści i rzemieślnicy artyst. Gdańska, Prus Królewskich oraz Warmii epoki nowożytnej. Skorowidz kwerendalny*, Gd. 2019.

Arch. PAN Warszawa, III-2: Zespół Z. Batowskiego, teka 35 (d. f nr 7), 48 (d. q nr 11).

M. Heydel
uzup. M. Mielnik

Springmann Rachmiel, malarz, ur. Rawa Ruska. Studiował w SSP w Krakowie w l. 1885-90. W l. 1893-1914 był czynny we Lwowie jak malarz dekoracyjny; specjalizował się wykonywaniu witraży i szyb trawionych. W 1893 wspólnie z Leonem Applem prowadził pracownię „malowania szyldów, trawienia szyb i lakierniczych robót” przy ul. Skarbkowskiej 6. Od 1900 miał własne pracownię przy ul. Sykstuskiej 13 (w 1901 nr 33, w 1906 nr 21) i przy pl. Smolki 5. W 1908 prowadził zakład przy ul. Sykstuskiej 2. Spośród jego prac zachowała się szyba z trawionym obrazkiem w guście neorenasansowym, przedstawiającym gałązkę z liśćmi akantu (sygn., 1899), wprawiona nad wejściem kamienicy przy ul. Cłowej (obecnie ul. Pawła Rymlanyna [Rzymianina]) 5.

Gaz. nar., 1893 nr 265, s. 3. – *Księga adresowa królewskiego stołecznego m. Lwowa*, IV, 1900, Lw. 1900, s. 148. – *Książka adresowa m. Lwowa dla Handlu i Przemysłu*, wyd. Janowski J., IX, Lw. 1901, s. 41. – *Skorowidz przemysłowo-handlowy królestwa Galicji*, Lw. 1906, s. 399. – Mikulski S., *Wielka księga adresowa stołecznego królewskiego m. Krakowa i Lwowa*, IV, 1908, Kr. 1908, rozdział II, s. 159, rozdział IV, s. 46. – Materiały ASP Kr., 1. – Гранкін П. [Hrankin P.], *Вітражі Львова (до 1939 року)*, Будуємо інакше, 1999 nr 1, s. 43. – Дідик М. [Didyk M.], *Художне травлене скло в оздобленні аптек Львова (кінець XIX - початок XX ст.)*, Аптека Галицька, 2003 nr 10, s. 31, 32. – Грималюк Р. [Hrymaluk R.], *Вітражі Львова кінця XIX - початку XX століття*, Львів 2004, s. 137, 225, il. – Гранкін П. [Hrankin P.], *Рецензія на монографію Грималюк Р., Вісник Інституту „Укрзахідпроектреставрація”, 2005 nr 15, s. 201. – Kur. Galicyjski, 2010 nr 1, s. 29, nr 2, s. 29 (Smirnow J.). – Smirnow J., *Lwowskie warsztaty witrażowe. Moda na pseudowitraże*, cz. I, II, Barwy Szklą, 2011 nr 5, 6. – Пінчевська Б. [Pinczewska B.], *Творчість єврейських художників Східної Галичини 1900-1939 років*, Корсунь-Шевченківський, 2013, s. 124, 182. – Глембоцкая Г. [Glembockaja G.], *Художники-евреи Львова первой половины XX века. Жизнь, творчество, судьба*, Львов 2015. – Гах І. [Hach I.],*